

РОЗДІЛ VI

Бухгалтерський облік, аналіз, статистика та математичні методи й інформаційні технології в економіці

УДК 657.375

Надія Букало,
кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
E-mail: Bukalonadiya@ukr.net

<https://doi.org/10.29038/2411-4014-2018-01-165-172>

Консолідація фінансової звітності: реалії та перспективи

Досліджено економічні та правові основи об'єднань підприємств, мету їх створення, регулювання порядку функціонування об'єднань компаній на законодавчому рівні. Розглянуто особливості об'єднання підприємств як юридичної особи. Досліджено кількість установ України з потенційно можливими відносинами контролю, за даними Державного комітету статистики. Розкрито нормативно-правове регулювання та основні зміни щодо консолідованої фінансової звітності. Розглянуто склад і вимоги до фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності підприємств України щодо «осучасненого» закону про бухгалтерський облік.

Ключові слова: об'єднання підприємств консолідованої фінансової звітності, бухгалтерський облік, національні стандарти, міжнародні стандарти.

Постановка наукової проблеми та її значення. Компанії в процесі своєї діяльності безперервно приймають стратегічні рішення, які стосуються розширення та диверсифікації їхньої діяльності, злиття з іншими підприємствами, приєднання до інших підприємств, створення спільних підприємств, підписання угод про спільну діяльність. Отже, ці дії, що спонукають компанії йти таким шляхом, допомагають підприємству досягнути економічної ефективності своєї діяльності.

Сучасний процес глобалізації та інтеграції країн і підприємств вимагає консолідації звітності суб'єктів господарювання. Насичення ринку, загострення конкуренції, пошук способів зміцнення позицій та реалізації конкурентних переваг суб'єктів господарювання на ринку сприяють появі й поширенню нових господарських утворень, таких як консолідована група підприємств, що є не просто сукупністю окремих підприємств, а принципово новим об'єктом фінансового обліку.

Об'єднуючись, компанії сумують свої виробничі потужності. Таким чином вони спільно можуть функціонувати ефективніше, тобто мають можливість скоротити власні витрати, аніж функціонуючи окремо. Також це дає змогу набувати або підтримувати конкурентні переваги на ринку, а саме можливість установлювати вищу ціну від конкурентного рівня, котра зазвичай, дорівнює граничним витратам. Основним джерелом інформації в таких корпоративних об'єднаннях слугує консолідована фінансова звітність.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Питання щодо консолідації фінансової звітності в різні періоди досліджували такі вчені-економісти, як Ф. Бутинець, С. Голов, В. Костюченко, Я. Крупка [1], В. Онищенко [2], В. Пантелеев [3] та ін. Незважаючи на значні напрацювання й цінність результатів їхніх досліджень, питання окремих положень консолідації фінансової звітності в Україні на сучасному етапі мають дискусійний характер, що й зумовило мету дослідження.

Формування мети та завдань статті. Дослідження нормативно-правових актів регулювання діяльності об'єднань підприємств, а також аналіз нормативно-правового регулювання консолідованої фінансової звітності в Україні на сучасному етапі ставимо метою нашої роботи.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Принципи, порядок утворення та діяльності груп компаній в Україні регулюються положеннями Господарського кодексу України [3]. Відповідно до ст. 118 ГКУ, об'єднанням підприємств є господарська організація, утворена в складі двох або більше підприємств із метою координації їхньої виробничої, наукової й іншої діяльності для виконання спільних економічних та соціальних завдань [4].

Відповідно до Н(П)СБО 19 поняття «об'єднання підприємств» трактується по-іншому. Зокрема, об'єднання підприємств – це поєднання окремих підприємств і видів їхньої діяльності в одне підприємство задля одержання доходів, зниження витрат або отримання економічних вигод іншим способом [5].

Підприємство, що утворилося внаслідок об'єднання, може функціонувати або як домінуюче з односторонньою ринковою владою, або як олігополія, тоді воно може легше домовитися зі своїми суперниками.

Мета такого створення й діяльності об'єднання компаній може трактуватися як координація будь-якої господарської діяльності (рис. 1).

Відповідно до МСФЗ 10 [6], групу підприємств розуміємо як материнське підприємство та його дочірні підприємства, а за Н(П)СБО 2 група складається з материнського (холдингового) підприємства та його дочірніх підприємств, як у міжнародній практиці.

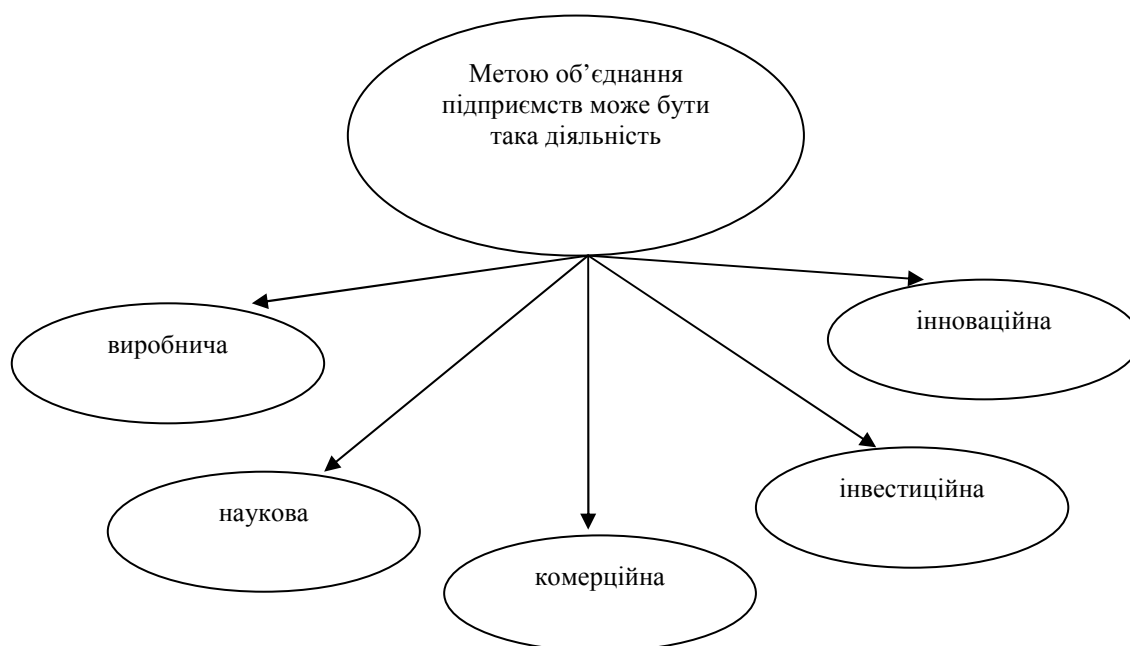

Рис. 1. Мета об'єднання компаній

Складено за джерелом [4].

За М. Яцко та Г. Яцко, у сучасній світовій економіці значні переваги мають держави, у структурі економіки яких домінують великі підприємства та об'єднання. Адже лише вони можуть здійснювати несприятелі для ринку витрати, укладаючи кошти в довгострокове оновлення інфраструктури, збільшуючи фінансування наукоємних сфер тощо. Об'єднання підприємств, переливання та консолідація капіталів, створення різних монополістичних груп є явищем, що не може оминати економічну систему будь-якої держави [7].

На законодавчому рівні акти, що визначають і регулюють порядок створення та функціонування об'єднань підприємств України, відображено на рис. 2.

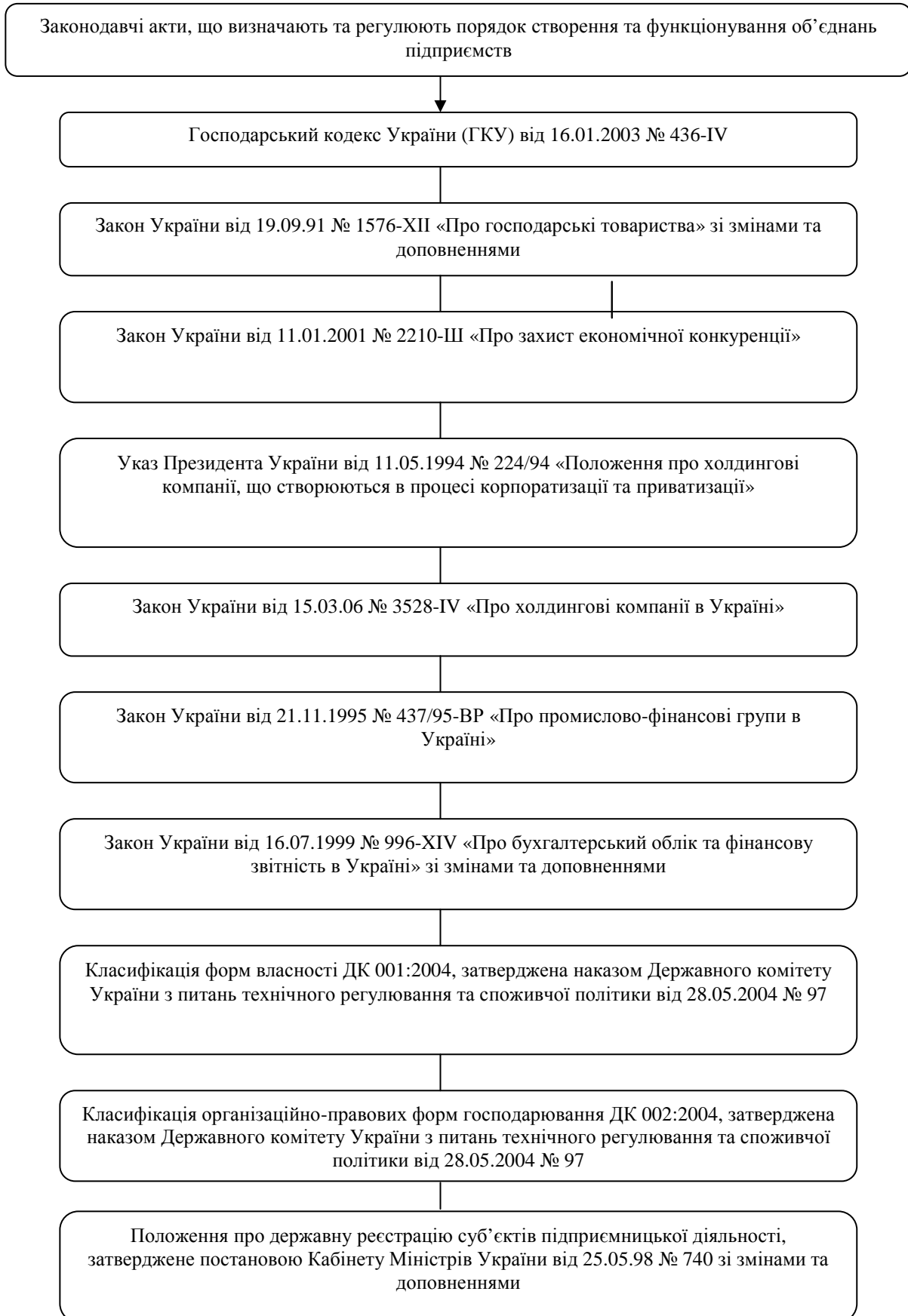

Рис. 2. Регулювання порядку створення та функціонування об'єднань підприємств

Особливістю об'єднання компаній – це те, що воно утворюється підприємствами на невизначений строк або як тимчасові об'єднання (консорціум, промислово-фінансові групи) на добровільних засадах або за рішенням органів, які мають право утворювати об'єднання підприємств.

До об'єднання можуть входити підприємства, утворені за законодавством інших держав, а підприємства України можуть входити в об'єднання компаній, утворені на території інших держав.

Господарським кодексом передбачено створення державних господарських об'єднань, до складу яких входять державні підприємства та інші суб'єкти господарювання, засновані на державній власності, за рішенням компетентного державного органу в будь-якій галузі економіки. Також передбачено можливість утворення й інших групових форм, таких наприклад, як картель, синдикат, трест, холдинг, фінансово-промислова група та ін.

Потенційно можливі відносини контролю досліджено В. Онищенко, а отже, і необхідність складати консолідовану фінансову звітність у таких об'єднаннях, як корпорація, консорціум, концерн [2].

Точну кількість суб'єктів господарювання, що зобов'язані формувати консолідовану фінансову звітність в Україні, визначити важко. Це зумовлено відсутністю повної статистичної інформації щодо груп підприємств, у яких існують відносини контролю. Але опосередковано динаміку потенційних суб'єктів господарювання, котрі можуть потребувати консолідації звітності, на основі даних щодо об'єднань підприємств, можна дослідити. Кількість дочірніх підприємств та об'єднань підприємств, де потенційно можливі відносини контролю, в Україні за 2010–2017 рр. на основі статистичних даних [8] відображено в табл. 1.

За статистичними даними, динаміка кількості суб'єктів господарювання, що потенційно можуть складати консолідовану фінансову звітність до зменшення. Так, у 2017 р. порівняно з 2010-м, кількість об'єднань підприємств із можливими відносинами контролю зменшилася на 39 %, кількість дочірніх підприємств станом на 2017 р. також зменшилася на 40 %. Після 2014 року спостерігаємо значне скорочення таких об'єднань і дочірніх підприємств у зв'язку з нестабільним політичним становищем країни, що призвело до втрати частини іноземних інвесторів та власних джерел фінансування.

Таблиця 1

Кількість підприємств України з потенційно можливими відносинами контролю за 2010–2017 рр. [8]

Організаційно-правова форма	Рік							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Дочірнє підприємство	20408	19908	19182	18594	18173	16981	12266	12081
Об'єднання підприємств	1 348	1 351	1 329	1 304	1 280	1 194	828	822
Корпорація	866	872	862	852	836	777	564	558
Консорціум	92	92	93	94	94	90	69	72
Концерн	390	387	373	359	350	327	195	192

* Станом на 1 грудня 2017 р.

Для корпоративних об'єднань основним джерелом інформації слугує консолідована фінансова звітність, у якій об'єднуються капітали материнської компанії та дочірніх підприємств як однієї економічної одиниці. Правила розкриття інформації в консолідованій звітності визначено в прийнятих національних Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, що складені відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності [1].

Економічне підґрунтя появи консолідованої звітності загалом та фінансової зокрема потрібно шукати в економічних відносинах між суб'єктами, що є учасниками об'єднань підприємств, особливо в умовах, коли створення групи взаємопов'язаних підприємств відбувається шляхом придбання контрольного пакета акцій інших підприємств, взаємного обміну акціями, виділення з одного підприємства інших, у ході чого один чи кілька суб'єктів здобувають контроль чи суттєвий вплив на діяльність інших суб'єктів господарювання [3].

Загострення конкуренції на внутрішньому ринку та посилення економічної боротьби на міжнародному (зовнішньому) ринку слугують важливою передумовою централізації й об'єднання

капіталів суб'єктів господарювання, яким, з огляду на специфіку їхніх зв'язків та особливостей діяльності, потрібно складати консолідовану фінансову звітність, що показує ефективність діяльності групи [9].

Виникнення консолідованої звітності пов'язане з притаманними ринковій економіці інтеграційними процесами, суть яких зводиться до об'єднання економічних суб'єктів, поглиблення їх взаємодії, утворення груп підприємств із тісними організаційно-правовими, виробничо-технічними, комерційними й фінансовими зв'язками [3].

Досліджуючи нормативно-правові акти щодо сутності терміна «консолідована фінансова звітність», ми виявили розбіжності в трактуванні. Зокрема, за МСФЗ 10, це фінансова звітність групи, у якій активи, зобов'язання, капітал, дохід, витрати й потоки грошових коштів материнського підприємства та його дочірніх підприємств представлені як активи, зобов'язання, капітал, дохід, витрати й потоки грошових коштів єдиного суб'єкта економічної діяльності [6]. За НПСБО, одна консолідована фінансова звітність – це звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності й рух грошових коштів підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці [10].

Зовсім інакше цей термін представлено в оновленому законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а саме: консолідована фінансова звітність – фінансова звітність підприємства, яке здійснює контроль, та підприємств, котрі ним контролюються як єдиної економічної одиниці [10]. Згідно з МСБО 27, консолідована фінансова звітність – це фінансова звітність групи, подана як фінансова звітність одного економічного суб'єкта господарювання [12].

На думку В. Пантелеєва, Консолідована фінансова звітність (consolidated financial statements) – це фінансова звітність групи, у якій активи, зобов'язання, власний капітал, дохід, витрати й потоки грошових коштів материнського підприємства і його дочірніх підприємств подано як такі, що належать єдиному економічному суб'єкту господарювання [3]. Таке тлумачення повторює визначення законодавчо-нормативних актів.

У системі бухгалтерського обліку України комерційні підприємства мають можливість складати консолідовану фінансову звітність за Національними й Міжнародними стандартами. Порядок складання та подання такої консолідованої звітності регулюється основними нормативно-правовими актами (див. табл. 2).

Таблиця 2

Нормативно-правове регулювання консолідованої фінансової звітності за національними та міжнародними стандартами [10; 12]

Регулювання консолідованої фінансової звітності за Національними стандартами	
НПС(С)БО 1	Загальні вимоги до фінансової звітності
НПС(С)БО 2	Консолідована фінансова звітність
ПС(С)БО 6	Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах
ПС(С)БО 12	Фінансові інвестиції
ПС(С)БО 13	Фінансові інструменти
ПС(С)БО 19	Об'єднання підприємств
ПС(С)БО 21	Вплив змін валютних курсів
ПС(С)БО 29	Фінансова звітність за сегментами
Регулювання консолідованої фінансової звітності за Міжнародними стандартами	
МСФЗ 2	Платіж на основі акцій
МСФЗ 3	Об'єднання бізнесу
МСФЗ 7	Фінансові інструменти: розкриття інформації
МСФЗ 9	Фінансові інструменти
МСФЗ 10	Консолідована фінансова звітність
МСФЗ 11	Спільна діяльність
МСФЗ 12	Розкриття інформації про частки участі в інших суб'єктах господарювання
МСБО 1	Подання фінансової звітності
МСБО 27	Консолідована та окрема фінансова звітність
МСБО 28	Інвестиції в асоційовані підприємства
МСБО 32	Фінансові інструменти: подання

Україна на шляху до членства в ЄС передбачає гармонізацію законодавства країни із законодавством Європейського Союзу, у тому числі з бухгалтерського обліку.

Основні нововведення щодо осучаснення обліку й звітності з 01.01.18 р. пов'язані з унесенням змін до Законом України від 05.10.2017 р. № 2164-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень»». Поява таких змін викликана потребою імплементувати в українське законодавство норми, прийняті в Європейському Союзі (Директиви 2013/34/ЄС Європейського парламенту і ради).

На сьогодні оновлений Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [11] в цілому відповідає вимогам Директиви. Наразі відбулися такі зміни щодо консолідованої фінансової звітності:

1) упроваджено класифікацію підприємств для цілей бухгалтерського обліку за трьома критеріями оцінки: балансової вартості активів, чистого доходу від реалізації (товарів, робіт, послуг), середньої кількості працівників. За критеріями класифікації, суб'єкти господарювання такі: мікро-, малі, середні та великі підприємства;

2) уточнено термін «консолідація фінансової звітності», сутність цього поняття подано вище;

3) розширено перелік випадків, коли консолідована фінансова звітність підлягає обов'язковому аудиту;

4) вокремлено з метою ведення бухгалтерського обліку та звітування підприємств, що становлять суспільний інтерес (їхня звітність публічна, формується за М(С)ФЗ, підписують таку звітність керівник (уповноважена особа) та головний бухгалтер);

5) материнські підприємства зможуть не подавати консолідовану фінансову звітність, якщо разом із контрольованими підприємствами їхні показники на дату складання річної звітності не перевищуватимуть двох таких критеріїв: балансова вартість активів – до 4 млн євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – до 8 млн євро; середня кількість працівників – до 50 осіб;

6) фінансова та консолідована фінансова звітність за міжнародними стандартами складається на підставі таксономії фінансової звітності (склад статей і показників фінансової звітності та її елементів підлягають розкриттю);

7) середні й великі підприємства, що консоліднують фінансові показники, подають консолідований звіт про управління;

8) на вимогу користувачів фінансова звітність може бути додатково перерахована в іноземну валюту;

9) склад консолідованої фінансової звітності з урахування змін законодавства відображено в табл. 3.

Таблиця 3

Склад консолідованої фінансової звітності

Категорії підприємств	Консолідований баланс (звіт про фінансовий стан) (ф1-к)	Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф2-к)	Консолідований звіт про рух грошових коштів (ф3-к, або ф3н-к)	Консолідований звіт про власний капітал (ф4-к)	Консолідовані примітки до фінансової звітності (ф5)	Консолідований додаток до приміток (ф6)	Консолідований звіт про управління
Мікропідприємства*	-	-	-	-	-	-	-
Малі підприємства*	-	-	-	-	-	-	-
Середні підприємства	+	+	+	+	+	+	+**
Великі підприємства	+	+	+	+	+	+	+

*Не передбачено.

**Середні підприємства мають право не відображати у звіті нефінансову інформацію.

Основними позитивним змінами є впровадження класифікації суб'єктів господарювання для ведення обліку та складання звітності. У Господарському кодексі України поділ суб'єктів на категорії передбачено ст. 55. Він залежав лише від кількості працівників та суми річного доходу (критеріїв середніх підприємств узагалі не визначені). Такий поділ не дав змоги коректно оцінити

фактичний розмір підприємства. Проте одночасне існування кількох класифікацій може призвести до конфліктних ситуацій.

Наразі відсутні прийняті нормативні акти, що затверджують таксономію фінансової звітності й методичні рекомендації щодо формування консолідованого звіту про управління.

Глобалізаційні процеси, які очікуються в Україні, приведуть до об'єднання багатьох підприємств і до необхідності складання консолідованої звітності. Для цього потрібно розширити можливість залучення іноземних інвестицій і позик, а також виходу на закордонні ринки, забезпечення більшої довіри з боку потенційних партнерів тощо.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, господарські об'єднання, групи підприємств мають змогу більш ефективно виконувати виробничі завдання, що постають перед окремими підприємствами;

– дослідження кількості підприємств за статистичними даними за останні роки засвідчують значне зменшення потенційно можливих суб'єктів господарювання, що можуть потребувати консолідації звітності, причина цього нестабільне політичне становище країни;

– формування та подання консолідованої фінансової звітності в Україні регулюється як національними, так і міжнародними стандартами, а необхідність складання консолідованої фінансової звітності насамперед визначається потребами її користувачів;

– консолідована фінансова звітність має важливе значення для акціонерів та інвесторів, оскільки показує фінансовий стан, результати діяльності й рух грошових коштів материнського підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці;

– необхідність узгодження на законодавчому рівні класифікацій підприємств, через те, що одночасне існування кількох класифікацій може призвести до конфліктних ситуацій;

– осучаснення бухгалтерського обліку, звітності України до законодавства Європейського Союзу здійснюється з метою виходу на світові ринки та є ефективним інструментом європейської інтеграції та частиною сталого економічного розвитку для України.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в обліковому процесі фінансових відносини материнського й дочірніх підприємств і формування звітності.

Джерела та література

1. Крупка Я. Д. Консолідована звітність у постіндустріальній економіці. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 22, № 1. С. 174–180.
2. Онищенко В. П. Економічні та правові передумови консолідованої звітності. *Глобальні та національні проблеми економіки*: зб. наук. праць/Миколаїв. нац. ун-т ім. В. Сухомлинського. Миколаїв, 2016. Вип. 13. С. 596–601. URL: <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/120.pdf> (дата звернення: 30.01.18).
3. Пантел'єв В. П., Безверхий К. В. *Консолідація фінансової звітності*: навч. посіб. Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2016. 442 с.
4. Господарський кодекс України *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 30.01.18).
5. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» від 07.07.1999 р. URL: <https://zakon.help/law/163/> (дата звернення: 30.01.18). – Назва з екрана.
6. Міжнародний стандарт фінансової звітності 10 «Консолідована фінансова звітність» від 01 січня 2013 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_065 (дата звернення: 30.01.18).
7. Яцко М. В., Г. В. Яцко Консолідована фінансова звітність в умовах зростання конкурентної боротьби. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Ужгород, 2014. № 2. С. 190–193.
8. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 30.01.18).
9. Букало Н. А. Звітність: консолідація за міжнародними стандартами. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. Серія «Економічні науки». Луцьк, 2016. № 14. С. 283–289.
10. Національні стандарти бухгалтерського обліку URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html. (дата звернення: 30.01.18).
11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 30.01.18).
12. Міжнародні стандарти фінансової звітності URL: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=408095&cat_id=408093 (дата звернення: 30.01.18).

References

1. Krupka, Ja. D. (2015). Konsolidovana zvitnist u postindustrialnii ekonomitsi [Consolidated reporting in the post-industrial economy]. *Ekonomicznyy analiz*. Economic analysis, 1 [22] [in Ukrainian].
2. Onyshchenko, V. P. (2016). Ekonomichni ta pravovi peredumovy konsolidovanoi zvitnosti. URL: Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky _ Vypusk 13. 2016 <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/120.pdf>. [in Ukrainian].

3. Panteleiev, V. P. & Bezverkhyi, K. V. (2016). Konsolidatsiia finansovoi zvitnosti: navch. posib. [Consolidating Financial Reporting: A Training Manual]. K.: DP «Inform.-analit. ahentstvo», 442, [in Ukrainian].
4. Hospodarskyi kodeks Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 19 «Ob'iednannia pidprijemstv» [Elektronnyi resurs] : vid 07.07.1999 r. Rezhym dostupu: <https://zakon.help/law/163/>.
6. Mizhnarodnyi standart finansovoi zvitnosti 10 «Konsolidovana finansova zvitnist» vid 01 sichnia 2013 roku [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://zakon>.
7. Yatsko, M. V. & Yatsko, H. V. (2014). Konsolidovana finansova zvitnist v umovakh zrostannia konkurentnoi borotby [Consolidated financial statements in the conditions of increasing competition]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, 2 (43), 190–193 [in Ukrainian].
8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
9. Bukalo, N.A. (2016). Zvitnist: konsolidatsiia za mizhnarodnymy standartamy. [Reporting: consolidation according to international standards]. Visnyk Volynskoho instytutu ekonomiky ta menezhmentu. Serii «Ekonomichni nauky», 14, 283-289 [in Ukrainian].
10. Natsionalni standarty bukhhalterskoho obliku [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html.
11. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. № 996-KhIV (iz zminyamy da dopovnenniamy) [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
12. Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=408095&cat_id=408093.

Надежда Букало. Консолидация финансовой отчетности: реалии и перспективы. В статье исследуются экономические основы объединений предприятий, их цель. Рассматриваются регулирование порядка создания и функционирования объединений компаний на законодательном уровне. Одним из перспективных направлений развития бизнеса на сегодня является именно создание предприятий, связанных между собой экономической составляющей, но одновременно самостоятельных юридических лиц – концернов или холдинговых компаний. В статье выделяются особенности объединения предприятий как юридических лиц. Проводится исследование количества учреждений Украины с потенциально возможными отношениями контроля (по данным Государственного комитета статистики Украины). Рассматриваются нормативно-правовое регулирование и основные изменения по консолидированной финансовой отчетности. Исследуются состав и требования к консолидированной финансовой отчетности предприятий Украины. Результаты исследования показали, что формирование и представление консолидированной финансовой отчетности в Украине регулируются как национальными, так и международными стандартами. Основными и положительным изменениями в законе об бухгалтерском учете является внедрение классификации предприятий для ведения учета и составления отчетности. Стоит отметить, что поскольку в законодательстве Украины разделение предприятий на большие и малые используется довольно часто, одновременное существование нескольких классификаций может привести к конфликтным ситуациям.

Глобализационные процессы, которые ожидаются в Украине, приведут к объединению многих предприятий и к необходимости составления консолидированной отчетности. Для этого необходимо расширить возможности привлечения иностранных инвестиций и займов, а также выхода на зарубежные рынки, обеспечение большего доверия со стороны потенциальных партнеров.

Ключевые слова: объединение предприятий, консолидированной финансовой отчетности, бухгалтерский учет, национальные стандарты, международные стандарты.

Nadiya Bukalo. Consolidation of Financial Reporting: Realities and Prospects. In the article the economic bases of business associations and their aim are investigated. The regulation of the procedure for the creation and operation of associations of companies is considered at the legislative level. After all, one of the most promising directions of business development for today is the creation of companies that are connected by an economic component, but at the same time by independent legal entities – concerns or holding companies. The article outlines the features of the merger of enterprises as a legal entity. The research of the quantity of institutions of Ukraine with the potential control relations was conducted (data of the State Statistics Committee of Ukraine). Normative legal adjusting and basic changes in relation to the consolidated financial reporting are reviewed. The composition and requirements for consolidated financial reporting of enterprises of Ukraine concerning the «modernized» law on accounting records are researched.

The results of the study showed that the formation and presentation of consolidated financial statements in Ukraine is governed by both national and international standards. The main and positive changes are the implementation of its own classification for accounting and reporting. However, according to the results of the study, discrepancies in the classification of enterprises according to the laws «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine», the Commercial Code of Ukraine and the Tax Code of Ukraine were educed. The criteria for the recognition of medium-sized enterprises by the economic code are not defined at all.

It is worth noting that since the division of enterprises into large and small enterprises is often used in Ukrainian legislation, the simultaneous existence of several classifications can lead to disputed situations. Under the «updated» legislation, micro and small enterprises do not submit consolidated financial statements. However, medium and large enterprises consolidating financial data submit a new report «Consolidated Management Report».

The globalization processes expected in Ukraine will lead to the unification of many enterprises and the requirement for consolidated reporting. It is necessary to expand the possibility of attracting foreign investment and loans, as well as access to foreign markets, ensuring greater trust from potential partners, etc

Key words: business combinations, consolidated financial reporting, accounting, national standards, international standards.

Стаття надійшла до редакції 22.01.2018 р.